

ارزیابی تطبیقی بر مصوبات شورای اسلامی شهرها در حوزه‌های مختلف شهری (مطالعه موردی: شهر کاشمر)

عیسی ابراهیم زاده - دانشیار جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان، ایران
مرتضی اسدیان - دانش آموخته کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان، ایران
علی واعظ طبسی* - دانش آموخته کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی، دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان، ایران
وحید یاری قلی - دانشجوی دکتری جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه زنجان، زنجان، ایران

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۱۲/۲۶

تاریخ دریافت: ۱۳۹۴/۱۰/۲۷

چکیده

شوراها از ابزار جامعه مدنی هستند که پس از پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی، با عنایت به تاکیدات قرآن کریم و سیره معصومان و نیز با توجه به ضرورت اجرای سیستم عدم تمرکز و وجود سازمان‌های محلی، تشکیل آن‌ها مورد توجه واقع شد. هدف پژوهش حاضر، کمک به پی‌ریزی یک ساختار مدیریتی اثرگذار و کارآ از طریق مقایسه تطبیقی مصوبات ۳ دوره شوراهای اسلامی شهر در سه حوزه عمرانی - کالبدی، اقتصادی - مالی و اجتماعی - فرهنگی و ارائه پیشنهادهایی برای بهبود الگوی قانونگذاری - مدیریتی در سطح مجموعه‌های شهری است. روش تحقیق تحلیلی - توصیفی بوده و تحلیل کمی و محتوایی مصوبات شورای شهر طی سه دوره فعالیت آن‌ها با بهره‌گیری از آزمون تحلیل واریانس مورد ارزیابی قرار گرفت. در عین حال نتایج تحلیل یافته‌ها با استفاده از آزمون تحلیل واریانس نشان می‌دهد فقدان دید راهبردی و چشم‌انداز مشخص برای تحولات شهری، در مصوبات شورای شهر نمایان است. با این وجود، در مقایسه نسبت مصوبات در هر یک از سه حوزه عمرانی، اقتصادی و اجتماعی باید گفت که تقریباً قریب به دو سوم مصوبات مربوط به حوزه عمرانی، حدود یک سوم مربوط به حوزه اقتصادی و تنها حدود ۸/۵ درصد کل مصوبات سه دوره مربوط به حوزه اجتماعی بوده است. این مهم بیانگر آن است که حوزه اجتماعی به نسبت زیادی مورد بی‌مهری شورای شهر واقع شده و در حوزه اقتصادی هم گرچه گام‌هایی برداشته‌اند، لیکن دغدغه اصلی شورا، امورات عمرانی که نمودی بیشتر نزد شهروندان دارند، بوده است.

واژگان کلیدی: مصوبات شورای اسلامی، کارکردهای عمرانی، کارکردهای فرهنگی، کارکردهای اقتصادی، کاشمر

نحوه استناد به مقاله:

ابراهیم زاده، عیسی، اسدیان، مرتضی، واعظ طبسی، علی، یاری قلی، وحید. (۱۳۹۷). ارزیابی تطبیقی بر مصوبات شورای اسلامی شهرها در حوزه‌های مختلف شهری (مطالعه موردی: شهر کاشمر) مطالعات برنامه‌ریزی سکونتگاه‌های انسانی، ۱۳(۴)، ۸۵۷-۸۷۲.
http://jshsp.iaurasht.ac.ir/article_664031.html

مقدمه

ضعف در مدیریت شهرداری‌ها و ساختار تشکیلاتی آن شهرداری‌ها را به روزمرگی و انجام اقدامات رو بنایی واداشته و از گسترش فعالیت‌های زیربنایی در عرصه‌های اجتماعی و اقتصادی و کالبدی دور ساخته است. بنابراین باید به تحول در عرصه‌های مدیریت شهری پرداخت و این مدیریت را با دانش فنی و تحولات روز و نقش‌های پراهمیتی که امروز برعهده آن‌ها قرار دارد و از وظایف آن‌ها به شمار می‌رود، مجهز ساخت. ارزش و اهمیت روز افزون نقش مردم در اداره جوامع و رشد نظام‌های مردم سالار موجب توجه به ایده مشارکت مردم در امور شده است. در دهه‌های اخیر جنبش‌های طرفدار مردم سالاری و شیوه‌های اداره جوامع به روش‌های دموکراتیک تقریباً در تمامی مناطق جهان رو به رشد و گسترش بوده و حق حاکمیت مردم بر سرنوشت خویش مقبولیت عام یافته است، به گونه‌ای که فکر بر حق بودن مردم در دخالت در اموری که مربوط به زندگی آن‌ها است، مورد توجه همگان قرار گرفته است (Habibi, 2002).

در کشور ایران نیز با روش‌های نوین مدیریتی و غیرمتمرکزی که پس از جنگ تحمیلی اجرایی شده و همچنین، با شکل‌گیری شوراهای اسلامی که نخستین تجربه خود را پس از انقلاب اسلامی پشت سر می‌گذارند، موضوع مدیریت شهری و نقش شوراهای امور شهری و در رأس بحث‌ها و گفتارهای سیاسی و اجتماعی قرار گرفته است (Besharatifar, 2004: 7) که راه نجات جامعه شهری در حل مشکلات اقتصادی و اجتماعی شهروندان در اداره هر چه بهتر امور شهر بیشتر نمایان و احساس می‌شود. در واقع، فراهم ساختن زمینه ارتقای سطح کمی و کیفی منابع شهری از روابط متقابل شهروندان و مدیران شهری مقدور و امکان‌پذیر است (telling, 1999: 29). جایگاه مدیریت شورایی در روند ساختار شهر و بهبود سکونتگاه‌های شهر نقش بسیار مهم و تعیین‌کننده‌ای دارد، زیرا نحوه مدیریت شهری و تصمیم‌گیری‌های شورای شهر و مدیران شهری بر جریان مطلوب زندگی شهری و توسعه پایدار شهری مهمترین نقش را ایفا می‌کند (Saeidniya, 2003: 12).

پدیده تفکر شورا و نظام شورایی کشور در چندین سال قبل و تجربه عملی آن در سال‌های اخیر بیانگر خواست پنهان و آشکار جامعه و مردم در جهان نوین امروزی برای برخورداری از نهادهای مدنی مناسب با اقتضائات این عصر تلقی می‌شود. مشارکت واقعی مردم در برنامه‌ریزی، تصمیم‌سازی، اجرا و ارزشیابی پیامدهای یک برنامه از مفاهیم مهم و با ارزشی است که تحقق تفکر و نظام شورایی را میسر می‌سازد (Papzan & Alibeigi, 2006: 2). با شکل‌گیری شوراهای اسلامی، این مشارکت جنبه محلی و منطقه‌ای می‌یابد و به سایر امور زندگی اجتماعی انسان پیوند می‌خورد، بنابراین حرکت به سوی تشکیل شوراهای در واقع پاسخی است به درخواست مردم برای مشارکت (Zamani, 2001: 6). یکی از وظایف مهم شوراهای اسلامی شهر بررسی و شناخت کمبودها، نیازها و نارسائی‌های اجتماعی، فرهنگی و آموزشی، بهداشتی، اقتصادی و رفاهی حوزه انتخابیه و تهیه طرح‌ها و پیشنهادها، اصلاحی و راه‌های کاربردی در این زمینه‌ها، جهت برنامه‌ریزی و ارائه آن به مقامات مسئول ذیربط و نظارت بر حسن اجرای مصوبات شورا و طرح‌های مصوب در امور شهرداری و سایر سازمان‌های خدماتی در صورتی که این نظارت محل جریان عادی این امور نگردد، می‌باشد. در راستای تحقق این مهم ضروریست تاثیر مصوبات مختلف شوراهای شهری در حوزه‌های مختلف مورد ارزیابی واقع شود.

تأثیر شورا بر توسعه شهری کاشمیر اگر چه با نقاط ضعفی همراه بوده (مسائلی مانند نوبا بودن شورای شهر، عدم اشراف به قوت‌ها و ضعف‌های شهر و عدم استفاده از صاحب‌نظران و کارشناسان، عدم همکاری سایر سازمان‌های مؤثر در مدیریت شهری، جناح‌بندی‌های سیاسی و غیره) ولی به مرور زمان و با تثبیت جایگاه شورا، شاهد تأثیرگذاری به نسبت مثبتی در ساختار شهر کاشمیر در روند کارکردی شورا از دور اول تا کنون بوده‌ایم. در نهایت هدف این پژوهش، کمک به پی‌ریزی یک ساختار مدیریتی اثرگذار و کارآ از طریق مقایسه تطبیقی مصوبات ۳ دوره شوراهای اسلامی شهر و ارائه پیشنهادهایی برای بهبود الگوی قانونگذاری - مدیریتی در سطح مجموعه‌های شهری است که سوال پژوهش از این قرار است: آیا میانگین تعداد مصوبات ۳ حوزه اقتصادی، فرهنگی و عمرانی در سه دوره شورای شهر یکسان بوده است؟

در کشورهای اروپایی و امریکا مطالعات و پژوهش‌های زیادی صورت گرفته است خصوصاً افرادی چون مک لالین، کافمن، مک کینلی، اتکینسن و نیز مطالعات بانک جهانی وهابیت (Gani & Duncan, 2007: 369-370) از جمله این پژوهش‌ها می‌توان به مقاله گانیو دانکن باعنوان "اندازه‌گیری حکمروایی خوب با استفاده از داده‌های سری‌های زمانی" اشاره کرد که در آن شاخص‌های حکمروایی را برای جزایر فیجی در دوره ۱۹۸۵ تا ۲۰۰۳ با استفاده از سری‌های زمانی مورد بررسی قرار داده‌اند و به این نتیجه

رسیدند که عملکرد حکمروایی در فیجی به گونه‌ای نامساعد از کودتای ۱۹۸۷ و ۲۰۰۰ تاثیر پذیرفته است، و در این بین بعد حاکمیت قانون اثرات نامساعدتری را مورد توجه خود کرده است. در تحقیق دیگری با نام "طراحی شاخص‌های حکمروایی شهری خوب اهمیت مشارکت شهروندان و ارزیابی آن در ونکوور" که توسط کندی استوارد انتشار یافته است به ذکر چالش‌های شاخص سازی می‌پردازد و آن‌ها را این گونه بر می‌شمرد: تعریف مفهوم، انتخاب سنجه، انتخاب نمونه و ارزیابی شاخص‌ها همچنین ضمن اشاره به شاخص‌های حکمروایی خوب براساس معیارهای سازمان ملل، مشارکت در انتخابات را در ونکوور از سال ۱۹۸۴ تا ۲۰۰۵ مورد بررسی قرار می‌دهد و این شاخص را شاخص خوبی برای حکمروایی خوب معرفی می‌کند. حبیبی (۱۳۸۱) به بررسی عملکرد نخستین شورای اسلامی شهر تهران پرداخته و به این نتیجه دست یافته است که مهمترین عنصر برای ورود اعضای شورای اسلامی شهر تهران، همانا گرایش‌ها و تعلقات سیاسی بوده، تا تجربه و کارآمدی اجرایی، و غفلت از این مهم از طرف شورا زمینه ساز نهای ناکامی شورا گردیده است. سلیمانی (۱۳۸۲) مدیریت شهری در ایران را با تاکید بر شورای شهر ارزیابی کرده و به این نتایج دست یافته که شورای شهر نهادی است برخاسته از مردم و جایگاهی دارد که می‌تواند بر سرنوشت آینده خود نظارت کند. وی عدم پاسخگویی شورای شهر را به نیازهای کنونی کشور، ناشی از نپا بودن این نهاد در ساختار مدیریت شهری، نبود تخصص لازم برای مدیریت شهری در زمینه‌های عمرانی، روانی و برنامه‌ریزی و ضعف ساختار شهرداری‌ها در جنبه‌های مالی، عمرانی، نظارتی و اجرایی می‌داند. در پاییز سال ۱۳۸۳ تحقیقی درباره "ارزیابی اثربخشی شورای شهر کرمانشاه" از سوی سالکی با راهنمایی دکتر طاهری در دانشکده حسابداری و مدیریت دانشگاه علامه طباطبایی تهران به انجام رسیده است. سوالات کلی تحقیق بدین صورت بوده است: (۱) آیا شوراها در حوزه اجتماعی از نظر ذینفعان اثر بخش بوده‌اند؟ (۲) آیا شوراها در حوزه فرهنگی از نظر ذینفعان اثر بخش بوده‌اند؟ (۳) آیا شوراها در حوزه مالی - اقتصادی از نظر ذینفعان اثر بخش بوده‌اند؟ (۴) آیا شوراها در حوزه کالبدی - شهر سازی از نظر ذینفعان اثر بخش بوده‌اند؟ (۵) آیا شوراها در حوزه سازمانی - مدیریتی از نظر ذینفعان اثر بخش بوده‌اند؟ نتایج تحقیق نشان می‌دهد شوراها در حوزه‌های مختلف از دیدگاه ذینفعان اثربخش بوده‌اند. علوی متین و همکاران (۱۳۸۸) در مقاله‌ای تحت عنوان ارزیابی عملکرد شوراهای اسلامی شهر تبریز و نقش آن در اجرای پروژه‌های شهرداری مطالعه موردی: پروژه‌های عمرانی شهرداری تبریز به این نتایج رسیده‌اند که عملکرد نظارتی شوراها به لحاظ پروژه‌های عمرانی راه و باند، پروژه‌های ابنیه و پروژه‌های تاسیسات شهری کمتر از حد متوسط است. همچنین پیشنهادهایی از قبیل ارتقای نظارت و نحوه بکارگیری آن را در توسعه سیستم شورای شهر تبریز ارائه داده‌اند. علوی متین و همکاران (۱۳۸۸)، در مقاله‌ای تحت عنوان ارزیابی عملکردی شوراهای اسلامی شهر تبریز و نقش آن در اجرای پروژه‌های شهرداری مطالعه موردی: پروژه‌های عمرانی شهرداری تبریز به این نتیجه رسیده‌اند که عملکرد نظارتی شوراها در دوره دوم کمتر از حد متوسط بوده است. همچنین عملکرد شورای اسلامی شهر تبریز از بعد نظارت در پروژه‌های راه و باند، پروژه‌های ابنیه و تاسیسات در دوره دوم نسبت به دوره سوم ضعیف تر بوده است. امانپور و همکاران (۱۳۹۴)، در مقاله‌ای تحت عنوان بررسی و تحلیل عملکرد شوراها در مدیریت شهری نمونه موردی شهر ایذه به این نتیجه رسیده‌اند که ۳/۶۱ درصد شهروندان میزان عملکرد شوراها در مدیریت شهر ایذه را خیلی کم، ۵/۲۴ درصد کم، ۸/۱۰ درصد متوسط، ۴۶/۲ درصد زیاد و ۳۶/۸۵ درصد هم خیلی زیاد توصیف کرده‌اند. همچنین در پژوهش بر نظارت بیشتر شوراها بر تمام سازمان‌های شهری تاکید شده است.

مسئله ارزیابی از دیرباز به عنوان یکی از عوامل مهم موفقیت سازمانی بوده و سازمان‌ها همیشه در این راستا تلاش نموده‌اند که از ابزار سنجش معتبر در ارزیابی بهره‌جسته و از نتایج جهت برنامه‌ریزی برای رفع نواقص و تقویت و پیشرفت سازمان‌ها بهره‌برداری کنند. امروزه اهمیت و ضرورت ارزیابی آن چنان محرز گردیده که در هر نظام اداری بعنوان امری ضروری و اجتناب ناپذیر مطرح و لازمه یک مدیریت صحیح و پویا به شمار می‌رود (Alavi Matin et al, 2009: 192). نهادهای منتخب مردمی که در مقام دولت محلی یاد می‌شوند، بحث محوری پژوهش حاضر است. دولت‌های محلی در همه نظام‌های سیاسی تک ساخت، ناحیه‌ای و فدرال مستقر هستند. دولت‌های محلی به لحاظ تکامل ساختار سرزمینی (قلمرو محلی)، مسؤلیت و قدرت، مدیریت، امور مالی و دموکراسی محلی، تفاوت‌هایی با هم دارند؛ لکن موضوع پخش قدرت سیاسی، تمرکززدایی و دموکراسی محلی از گستره وسیعی در سطح جهان برخوردار است؛ حتی کشورهای آفریقایی که بنظر می‌آید از سطح توسعه سیاسی مناسبی برخوردار نیستند، دموکراسی محلی و تمرکززدایی در این کشورها در سطح نهادی، پیشرفت قابل ملاحظه‌ای داشته است و کشوری آشکارا مخالف اجرای سیاست‌های تمرکززدایی نیست (United Cities & Local Governments, 2008: 49). دولت محلی نهادهای ویژه‌ای

هستند که توسط قانون اساسی ملی (برزیل، دانمارک، هندوستان، ایتالیا، ژاپن، سوئد و ایران)، قانون اساسی ایالتی (استرالیا و آمریکا)، قانون گذاری عادی در سطح بالای حکومت (نیوزیلند، بریتانیا و بیشتر کشورها)، قانون گذاری عادی در سطح استانی و ایالتی (کانادا و پاکستان)، یا به دستور رئیس قوه مجریه (چین) شکل می‌یابد (A. Shah & S. Shah, 2006: 1).

دولت‌های محلی در کشورهایی با ساختارهای سیاسی متفاوت از مدل‌ها و اندازه‌های متنوعی برخوردار بوده و به لحاظ ساختاری تفاوت‌هایی با هم دارند (Dollery & Robotti, 2009: 39-45) اندازه متفاوت دولت‌های محلی و تاثیر آن در ارائه خدمات عمومی به یکی از چالش‌ها در این زمینه منجر شده است (M. vazquez & I. penas, 2013). در هر ساختار و مدلی دولت‌های محلی برای نقش و کارکرد خوب، نیاز است ویژگی‌هایی داشته باشند که بدین شرح می‌توان آن‌ها را خلاصه کرد: ۱) دولت محلی تحت سیطره حاکمیت ملی^۱ قرار دارد، ۲) منتخبین مردم محل هستند و مردم در تشکیل دولت محلی مشارکت مستقیم دارند ۳) این نهادها ذاتاً محلی^۲ بوده و گستره فعالیت آن‌ها در مقیاس محلی^۳ است؛ ۴) دولت محلی نهادی سازمانی با شخصیت حقوقی^۴ است. بنابراین از اختیار عمل لازم برای انعقاد قراردادهای مختلف با ادارات دولتی و غیر دولتی و حضور در دادگاه و اقامه دعوا برخوردار است؛ ۵) از قدرت، اختیارات و استقلال عمل لازم برای اداره و مدیریت سرزمین و مردم محل، اجرای سیاست‌ها، آماده کردن بودجه و تا حدودی کنترل بر روی کارمندان خود برخوردار هستند. ۶) دولت محلی باید از قدرت مالی و منابع مکفی برخوردار باشد و در صورت وابستگی مالی به نهادهای دولتی فاقد استقلال عمل خواهد بود (3: haque, 2012: 7). دولت محلی از کارکردهای متنوع و چند منظوره^۵ برخوردار است (Mcconnell, 2004: 6). این ویژگی‌ها جدا از این که موجب کارایی بهتر سازمانی دولت محلی می‌شود، نهادهای محلی و مردمی را از سایر سازمان‌های موجود در محل متمایز می‌کند. مهمترین ویژگی دولت محلی، اختیارات و استقلال عمل آن در حوزه محل است.

حال با بررسی تعاریفی که برای "شورا" شده، می‌توان چنین نتیجه گرفت که معنای عمومی و کلی شورا عرضه کردن و یا نشان دادن چیز نیکو و نفیسی است که پوشیده و پنهان باشد، بیشتر کتاب‌های لغت، اصل معنای شور و مشورت را بیرون آوردن و استخراج عسل از کندو و یا شکاف کوه دانسته‌اند. در این مفهوم، عرضه کردن و ظاهر نمودن چیز نفیس و خالص از درون محفظه محدود، به خوبی آشکار است. بدین جهت به مفهوم و کارکرد شورا و مشاوره در ابعاد سیاسی و اجتماعی آن بهتر پی می‌بریم، گویی همچنان که عسل صاف و خالص از کندو با دقت و شور و هماهنگی استخراج می‌گردد، یافتن راه حل در معضلات و مشکلات جوامع بشری نیز جز در سایه مشورت و مساعدت فکری امکانپذیر نیست (Shirkhani, 2001: 195). یکی از مباحثی که امروزه در جهان مطرح می‌شود محلی‌گرایی است. محلی‌گرایی جدید^۶ به عنوان یک استراتژی با هدف تفویض قدرت و منابع به مدیران و به دور از کنترل مرکزی، می‌تواند ساختارها و جوامع محلی دموکراتیک را ایجاد نموده و در چارچوب توافق شده میان حکومت مرکزی و محلی به حداقلی از استانداردهای ملی و اولویت‌های سیاسی رسید (Corry & Stoker, 2002: 2) به نظر وبر^۷ خدمات رفاهی، بهداشتی و آموزشی نیازمند سازمان‌های بروکراتیک است و هرچه دولت بزرگتر باشد بیشتر به سازمان‌های بروکراتیک نیاز خواهد داشت (Sabouri, 2002: 54).

با توجه به مطالب فوق، شورای شهر عبارت است از جایگاهی است که فعالین آن با رأی مردم انتخاب می‌شوند و برای اصلاح شهر و بهبود امور شهری از قبیل امور فرهنگی، معماری و تفریحی فعالیت می‌کنند. در جمهوری اسلامی ایران، شورای انقلاب در ۱۴ تیر ۱۳۵۸ قانون شوراهای محلی را تصویب کردند و در ۲۰ مهر ماه انتخابات شوراهای ۵۰ شهر برگزار شد ولی تداوم نداشت. سال ۱۳۷۷ اولین دوره انتخابات شوراهای برگزار شد که طی آن از ۳۲۰ هزار داوطلب عضویت در انتخابات شوراهای ۲۸۰ هزار نفر به عنوان نامزد انتخابات معرفی شدند.

1. Subordinated of national authority
2. localness
3. local scale
4. legal personality or corporate
5. multi – purpose
6. New Localism
7. Weber

روش پژوهش

تحلیل تطبیقی به معنای توصیف و تبیین مشابهت‌ها و تفاوت‌های شرایط یا پیامدها در بین واحدهای اجتماعی بزرگ مقیاس است. بررسی تطبیقی به عنوان فرآیندی چند بعدی، جامع، نظام‌مند و معطوف به بستر شناخته می‌شود. در انجام مطالعات تطبیقی، انتخاب مورد مطالعه و مقیاس تحلیل و برنامه‌ریزی برای ایجاد شرایط هم‌ارز از نکات کلیدی محسوب می‌شود. روش تحقیق در این پژوهش تحلیلی - توصیفی بوده و روش تجزیه و تحلیل اطلاعات مبتنی بر آزمون‌های آماری از قبیل: آزمون تحلیل واریانس و تحلیل کمی و محتوایی مصوبات شورای شهر طی سه دوره فعالیت آن‌ها می‌باشد.

قلمرو جغرافیایی پژوهش

کاشمر یکی از شهرستان‌های استان خراسان رضوی است که با پهنا ۳۳۹۰ کیلومتر مربع، در فاصله ۲۱۷ کیلومتری جنوب غربی مشهد واقع شده است که از نظر جغرافیایی در ۳۵ درجه و ۱۱ دقیقه عرض شمالی و ۵۸ درجه و ۲۷ دقیقه طول شرقی و بلندی ۱۲۱۵ متر از سطح دریا قرار دارد (Jafari, 1995: 12). این شهرستان از سوی شمال به شهرستان‌های نیشابور و سبزوار، از غرب به شهرستان خلیل‌آباد، از شرق به شهرستان تربت حیدریه و از جنوب به شهرستان گناباد محدود می‌شود. در حال حاضر شهرستان کاشمر یکی از شهرستان‌های بیستگانه خراسان رضوی دارای دو بخش به نام‌های مرکزی و کوهسرخ و ۲ نقطه شهری (کاشمر و ریوش) و پنج دهستان به نام‌های بالا ولایت و پایین ولایت در بخش مرکزی و بررود، برکوه و تکاب در بخش کوهسرخ می‌باشد (Population & housing census, 2011).

جدول ۱. تعداد آبادی‌های بخش مرکزی کاشمر به تفکیک دهستان

شهرستان و بخش	نام دهستان	جمع	آبادی دارای سکنه		آبادی خالی از سکنه	
			تعداد	درصد	تعداد	درصد
شهرستان کاشمر	کاشمر	۴۸۳	۶۳	۱۳/۰۴	۴۲۰	۸۶/۹۶
	بالا ولایت	۵۷	۲۰	۷۳	۳۷	۲۷
	پایین ولایت	۶۰	۱۴	۶۵	۴۶	۲۵

Source: Razavi Khorasan statistical yearbook, 2011:73

دشت کاشمر مساحتی حدود ۱۲۰ کیلومتر مربع دارد. که شهر کاشمر در خط‌القدر این دشت واقع گردیده و از نظر فیزیکی در محور شمالی - جنوبی شکل گرفته است. به طوری که بیشترین طول شهر ۷/۵ کیلومتر در راستای شمالی - جنوبی و عرض آن در راستای شرقی - غربی حدود ۳ کیلومتر می‌باشد و مساحتی حدود ۲۲/۵ کیلومتر مربع را شامل می‌شود (Hashemi et al, 2005: 11).

شکل ۱. موقعیت شهر کاشمر در استان خراسان رضوی و در شهرستان کاشمر

یافته‌ها و بحث

مقایسه مصوبات سه دوره شورای شهر

در این بخش سعی شده در چارچوب وظایفی که قانون اساسی و قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵/۳/۱ بر عهده شوراهای اسلامی شهر گذاشته، مصوبات شورای اسلامی شهر کاشمر در هر سه دوره فعالیت آن‌ها مورد ارزیابی و مقایسه قرار گیرد. در این راستا، طرحها و لوایح شورای شهر به سه حوزه: عمرانی - کالبدی، اقتصادی - مالی و حوزه اجتماعی - فرهنگی تقسیم گردیده و هر حوزه نیز به ۵ زیربخش به شرح ذیل تفکیک شده است.

- شرح وظایف شورای شهر در حوزه‌های سه گانه

جدول ۲. وظایف شورای اسلامی شهر در حوزه عمرانی - کالبدی

بخش	طبقه بندی عمومی وظایف	زیر بخش	شرح وظیفه
۱	حوزه عمرانی - کالبدی	۱-۱	بهبود وضعیت بهداشت و نظافت عمومی شهر
		۲-۱	بهبود و توسعه وضعیت حمل و نقل شهری و مبحث مربوط به توافقات شهرداری
		۳-۱	گسترش فضاهای سبز شهری و زیبایی شهر
		۴-۱	احیا و بهسازی بافت‌های فرسوده شهر و بازسازی بناها
		۵-۱	نظارت بر طرح‌ها و پروژه‌های عمرانی و ساختمانی

جدول ۳. وظایف شورای اسلامی شهر در حوزه اجتماعی - فرهنگی

بخش	طبقه بندی عمومی وظایف	زیر بخش	شرح وظیفه
۲	حوزه اجتماعی - فرهنگی	۱-۲	نظارت بر امور تماشاخانه‌ها، سینماها و دیگر اماکن عمومی
		۲-۲	نظارت بر کار فروشندگان و دستفروشان شهری و رفع سد معابر عمومی و اشغال پیاده روها و میدان‌ها
		۳-۲	اقدام در خصوص تشکیل انجمن‌ها و نهادهای اجتماعی
		۴-۲	تصویب و نامگذاری معابر، میادین، خیابان‌ها، کوچه و کوی در حوزه شهر و تغییر نام برخی از آن‌ها
		۵-۲	نظارت بر ایجاد گورستان، غسلخانه و تهیه وسایل حمل اموات مطابق با اصول بهداشت و توسعه شهری

جدول ۴. وظایف شورای اسلامی شهر در حوزه اقتصادی - مالی

بخش	طبقه بندی عمومی وظایف	زیر بخش	شرح وظیفه
۳	حوزه اقتصادی - مالی	۱-۳	فراهم نمودن زمینه مساعدتهای مالی
		۲-۳	تصویب لوایح برقراری یا لغو عوارض شهر و تصویب نرخ خدمات ارائه شده توسط شهرداری و سازمان‌های
		۳-۳	تصویب نرخ کرایه وسایط نقلیه درون شهری
		۴-۳	تأیید صورت جامع درآمدها و هزینه‌های شهرداری و تصویب بودجه و تفریح بودجه سالانه شهرداری
		۵-۳	نظارت بر حسن اداره و حفظ سرمایه و دارایی‌های نقدی، جنسی و اموال منقول و غیر منقول شهرداری

- ارزیابی مصوبات شورای شهر در دوره اول

از بررسی چگونگی توزیع مصوبات در طبقه بندی وظایف شورای شهر کاشمر، می‌توان نتیجه گرفت که در دوره اول، حوزه عمرانی - کالبدی با ۶۴/۷ درصد (یا تعداد ۲۲۷ مصوبه) از کل مصوبات را به خود اختصاص داده است. در درون این حوزه، به ترتیب عمده مصوبات در مرتبه اول با ۷۳/۱ درصد (یا ۱۶۶ مصوبه) به زیر بخش ۱-۲، در مرتبه بعد به زیر بخش ۱-۵ با ۱۲ درصد (یا ۲۷ مصوبه) و در مرتبه بعد به زیر بخش ۱-۱ با ۹/۲ درصد (یا ۲۱ مصوبه) و نهایتاً به زیر بخش ۱-۳ با ۵/۷ درصد (یا ۱۳ مصوبه) اختصاص یافته است. در مقابل زیر بخش ۱-۴ به طور کامل مسکوت مانده و مصوبه‌ای نداشته است؛ لذا می‌توان گفت شورای این دوره عمدتاً در بخش بهبود و توسعه وضعیت حمل و نقل و مبحث مربوط به توافقات شهرداری و در مرتبه بعد در بخش نظارت بر طرح‌ها و پروژه‌های عمرانی و ساختمانی تا حدودی فعال بوده است. حوزه حوزه اجتماعی - فرهنگی نیز با ۷/۴ درصد (یا ۲۵ مصوبه) از کل مصوبات در مرتبه آخر از نظر اختصاص مصوبات قرار دارد. در درون این حوزه به ترتیب عمده مصوبات در مرتبه اول با ۴۰ درصد (یا ۱۰ مصوبه) به زیر بخش ۲-۴ و زیربخش‌های ۲-۱، ۲-۲ و ۲-۳ با ۱۶ درصد (یا ۴ مصوبه) به اولویت‌های بعدی اختصاص داشته، در صورتی که زیربخش ۲-۵ با ۱۲ درصد (یا ۳ مصوبه) بسیار کم مورد توجه بوده است. به عبارتی در این حوزه عمده مصوبات به بخش تصویب و نامگذاری معابر، میادین و خیابان‌ها و تغییر نام برخی از آن‌ها در حوزه شهری اختصاص داشته است. حوزه حوزه اقتصادی - مالی) با ۲۵/۲ درصد (یا ۸۵ مصوبه) از کل مصوبات در مرتبه دوم از نظر اختصاص مصوبات قرار دارد. در درون این حوزه به ترتیب عمده مصوبات در مرتبه اول با ۳۰/۵ درصد (یا ۲۶ مصوبه) به زیر بخش ۳-۱ در مرتبه دوم به زیربخش ۳-۲ با ۲۸/۲ درصد (یا ۲۴ مصوبه) و در مرتبه سوم با ۱۹ درصد (یا ۱۶ مصوبه) به زیر بخش ۳-۴ اختصاص یافته است. این در حالی است که زیربخش‌های ۳-۵ و ۳-۳ کمتر مورد توجه قرار گرفته‌اند. به عبارتی در این حوزه عمده مصوبات به بخش مساعدت‌های مالی و بخش تصویب نرخ خدمات و عوارض شهری اختصاص داشته است.

جدول ۵. ارزیابی مصوبات و نحوه توزیع آن‌ها در طبقه بندی وظایف شورای شهر، دوره اول

تاریخ	نمونه مصوبات از هر یک از وظایف	عملکرد شورا در دوره اول		کد شرح وظیفه	کد وظایف عمومی
		درصد	فراوانی		
۱۳۷۹/۶/۴	تهیه طرح تفکیک زیاله و دفن بهداشتی آن	۹/۲	۲۱	۱-۱	۱
۱۳۷۸/۶/۹	موزاییک فرش کردن کلیه پیاده روهای خیابانهای اصلی شهر	۷۳/۱	۱۶۶	۲-۱	
۱۳۸۱/۷/۲	احداث پارک معلم	۵/۷	۱۳	۳-۱	
	-	۰	۰	۴-۱	
۱۳۷۹/۹/۲۹	شروع اجرای پروژه بولوار سید مرتضی	۱۲	۲۷	۵-۱	
		۶۷/۴	۲۲۷	جمع	
۱۳۷۹/۳/۸	واگذاری ساختمان رخشورخانه خیابان حیدری به امور کتابخانه‌ها	۱۶	۴	۱-۲	۲
۱۳۷۸/۷/۶	جمع آوری دستفروشان و بساطی‌های بولوار شاهد	۱۶	۴	۲-۲	
۱۳۸۰/۶/۲۷	دعوت از منتخبین مردم مناطق مختلف شهر جهت تشکیل	۱۶	۴	۳-۲	
۱۳۷۹/۲/۱۳	نامگذاری تعدادی از خیابان‌های اصلی و فرعی شهر	۴۰	۱۰	۴-۲	
۱۳۸۰/۱۰/۴	دیوارکشی محل غسلخانه	۱۲	۳	۵-۲	
		۷/۴	۲۵	جمع	
۱۳۷۸/۱۱/۱۱	کمک مالی به کمیته پشتیبانی ستاد دهه فجر	۳۰/۵	۲۶	۱-۳	۳
۱۳۷۸/۸/۴	تغییرات در جهت افزایش عوارض شهری	۲۸/۲	۲۴	۲-۳	
۱۳۷۹/۲/۱۳	تصویب نرخ کرایه وسائط نقلیه درون شهری اعم از تاکسی و	۴/۷	۴	۳-۳	
۱۳۷۸/۱۰/۲۸	تصویب فهرست درآمد و هزینه یکماه آذرماه ۱۳۷۸	۱۹	۱۶	۴-۳	
۱۳۷۹/۷/۲۶	فروش ۱۰ قطعه زمین شهرداری از طریق مزایده	۱۷/۶	۱۵	۵-۳	
		۲۵/۲	۸۵	جمع	
		۱۰۰	۳۳۷	جمع کل	

ارزیابی مصوبات شورای شهر در دوره دوم

همچنان که در جدول (۶) ملاحظه می‌شود، در دوره دوم شورا نیز همانند دوره اول بیشترین مصوبات را حوزه عمرانی - کالبدی با ۴۸/۹ درصد (یا ۱۷۴ مصوبه) از کل مصوبات به خود اختصاص داده است. در درون این حوزه، به ترتیب عمده مصوبات در مرتبه اول با ۶۹/۵ درصد (یا ۱۲۱ مصوبه) به زیر بخش ۱-۲، در مرتبه بعد به زیر بخش ۱-۵ با ۱۳/۲ درصد (یا ۲۳ مصوبه) و در مرتبه بعد به زیر بخش ۱-۳ با ۸ درصد (یا ۱۴ مصوبه) و در مرتبه بعد به زیر بخش ۱-۱ با ۷ درصد (یا ۱۲ مصوبه) اختصاص یافته است. زیر بخش ۱-۴ با ۲/۳ درصد (یا ۴ مصوبه) در رتبه آخر قرار دارد. زیر بخش ۱-۴ هم خوشبختانه برای اولین بار در این دوره مورد توجه قرار گرفته است. لذا می‌توان گفت شورای این دوره نیز همانند شورای دوره اول عمدتاً در زمینه بهبود و توسعه وضعیت حمل و نقل و مبحث مربوط به توافقات شهرداری و در مرتبه بعد در بخش نظارت بر طرح‌ها و پروژه‌های عمرانی و ساختمانی فعال بوده است. حوزه اجتماعی - فرهنگی نیز با ۱۰/۱ درصد (یا ۳۶ مصوبه) از کل مصوبات در مرتبه آخر از نظر اختصاص مصوبات قرار دارد. در درون این حوزه به ترتیب عمده مصوبات در مرتبه اول با ۳۰/۵ درصد (یا ۱۱ مصوبه) به زیر بخش ۲-۲ و زیربخش ۱-۲ با ۱۹/۴ درصد (یا ۷ مصوبه) در مرتبه دوم قرار دارد و زیربخش‌های ۲-۳، ۳-۲ و ۴-۲، ۵-۲، ۱۶/۷ درصد (یا ۶ مصوبه) را به خود اختصاص داده‌اند. به عبارتی در این حوزه عمده مصوبات به بخش نظارت بر کار فروشندگان و دستفروشان شهری و رفع سد معابر عمومی اختصاص یافته است. حوزه اقتصادی - مالی با ۴۱ درصد (یا ۱۴۶ مصوبه) از کل مصوبات در مرتبه دوم از نظر اختصاص مصوبات به خود، قرار دارد. در درون این حوزه به ترتیب عمده مصوبات در مرتبه اول با ۵۱/۳ درصد (یا ۷۵ مصوبه) به زیر بخش ۱-۳ در مرتبه دوم به زیربخش ۲-۳ با ۲۲ درصد (یا ۳۲ مصوبه) و در مرتبه سوم با ۱۲/۳ درصد (یا ۱۸ مصوبه) به زیر بخش ۳-۵ اختصاص یافته است. این در حالی است که زیربخش‌های ۳-۳ و ۳-۴ کمتر مورد توجه قرار گرفته‌اند. به عبارتی در این حوزه عمده مصوبات به بخش مساعده‌های مالی و بخش تصویب نرخ خدمات و عوارض شهری اختصاص داشته است. نکته قابل توجه در مقایسه مصوبات دوره اول و دوم شورای شهر کاشمر در آن است که در دوره دوم حدود ۱۹ درصد از مصوبات مربوط به حوزه عمرانی - کالبدی کاسته و به همین نسبت به ترتیب حدود ۳ درصد به مصوبات حوزه اجتماعی - فرهنگی و ۱۶ درصد به حوزه اقتصادی - مالی افزوده شده است.

جدول ۶. ارزیابی مصوبات شورای شهر در دوره دوم و چگونگی توزیع آن در حوزه‌های سه گانه

تاریخ	نمونه مصوبات از هر یک از وظایف	عملکرد شورا در دوره دوم		کد شرح وظیفه	کد وظایف عمومی
		درصد	فراوانی		
۱۳۸۲/۱۲/۱۹	بازگشایی و رسیدگی به مشکلات سرویس‌های بهداشتی سطح شهر	۷	۱۲	۱-۱	۱
۱۳۸۳/۹/۲۴	اجرای طرح عقب نشینی خیابان امام خمینی	۶۹/۵	۱۲۱	۲-۱	
۱۳۸۳/۶/۱۷	احداث پارک بسیج	۸	۱۴	۳-۱	
۱۳۸۴/۶/۲۲	طرح توسعه بافت قدیم شهر	۲/۳	۴	۴-۱	
۱۳۸۲/۱۱/۷	جلوگیری از ساخت و سازهای غیرمجاز در شهر	۱۳/۲	۲۳	۵-۱	
		۴۸/۹	۱۷۴	جمع	
۱۳۸۲/۱۰/۳۰	هزینه مبلغ ۶ میلیون تومان در راستای توسعه کتابخانه امام علی(ع)	۱۹/۴	۷	۱-۲	۲
۱۳۸۲/۱۱/۷	احداث میداين میوه و تره بار برای کسبه دوره گرد در چهار منطقه و خیابان	۳۰/۵	۱۱	۲-۲	
۱۳۸۳/۲/۲۹	راه اندازی کانون آینده و توسعه کاشمر	۱۶/۷	۶	۳-۲	
۱۳۸۴/۹/۱۵	نامگذاری میداين و معابر سطح شهر	۱۶/۷	۶	۴-۲	
۱۳۸۴/۸/۸	تهیه طرح پژوهشی و تجهیز بهشت بقیع (گورستان شهر)	۱۶/۷	۶	۵-۲	
		۱۰/۱	۳۶	جمع	
۱۳۸۳/۶/۳	هزینه ۷۰۰ هزار تومان برای کمک به مستندان و نیازمندان	۵۱/۳	۷۵	۱-۳	۳
۱۳۸۲/۸/۲۸	وضع عوارض محلی قابل وصول در محدوده قانونی شهر	۲۲	۳۲	۲-۳	
۱۳۸۴/۷/۲۴	افزایش کرایه تاکسی‌ها، تاکسی تلفنی‌ها و مینی بوس‌های واحد	۲/۸	۴	۳-۳	
۱۳۸۱/۱۰/۲۳	بررسی فهرست تراز درآمدی و هزینه‌های شهرداری در شش ماهه اول سال ۱۳۸۲	۱۱/۶	۱۷	۴-۳	
۱۳۸۵/۶/۱۴	فروش تعدادی از خودروهای سبک و سنگین شهرداری	۱۲/۳	۱۸	۵-۳	
		۴۱	۱۴۶	جمع	
		۱۰۰	۳۵۶	جمع کل	

- ارزیابی مصوبات شورای شهر در دوره سوم

همچنان که در جدول (۷) آمده است، در دوره سوم شورا نیز بیشترین مصوبات را حوزه عمرانی - کالبدی با ۵۵ درصد (یا ۱۶۸ مصوبه) از کل مصوبات به خود اختصاص داده است. در درون این حوزه، به ترتیب عمده مصوبات در مرتبه اول با ۶۲ درصد (یا ۱۰۴ مصوبه) به زیر بخش ۱-۲، در مرتبه بعد به زیر بخش ۱-۵ با ۱۶ درصد (یا ۲۷ مصوبه) و در مرتبه بعد به زیر بخش ۱-۳ با ۱۲ درصد (یا ۲۰ مصوبه) و در مرتبه بعدی به زیر بخش ۱-۱ با ۸ درصد (یا ۱۴ مصوبه) اختصاص یافته است. زیر بخش ۱-۴ با ۱/۷ درصد (یا ۳ مصوبه) در رتبه آخر قرار دارد. اینک می‌توان گفت شورای این دوره نیز همانند شورای دوره‌های قبلی عمدتاً در بخش بهبود و توسعه وضعیت حمل و نقل و مبحث مربوط به توافقات شهرداری و در مرتبه بعد در بخش نظارت بر طرحها و پروژه‌های عمرانی و ساختمانی فعال بوده است.

حوزه اجتماعی - فرهنگی نیز با ۸/۱ درصد (یا ۲۵ مصوبه) از کل مصوبات در مرتبه آخر از نظر اختصاص مصوبات قرار دارد. در درون این حوزه عمده مصوبات با ۳۲ درصد (یا ۸ مصوبه) به زیر بخش‌های ۱-۲ و ۲-۲ اختصاص دارد. و به زیربخش‌های ۲-۴ و ۲-۵ کمتر توجه شده است. این در حالی است که در مصوبات شورای شهر سوم (دوره جاری) بخش تشکیل انجمن‌ها و نهادهای اجتماعی عملاً مسکوت مانده و هیچگونه مصوبه‌ای در این دوره تا کنون نداشته است.

حوزه اقتصادی - مالی با ۳۷ درصد (یا ۱۱۳ مصوبه) از کل مصوبات در مرتبه دوم از نظر اختصاص مصوبات به خود، قرار دارد. در درون این حوزه به ترتیب عمده مصوبات در مرتبه اول با ۴۳/۳ درصد (یا ۴۹ مصوبه) به زیر بخش ۱-۳ در مرتبه دوم به زیربخش ۲-۳ با ۲۴/۱ درصد (یا ۲۷ مصوبه) و در مرتبه سوم با ۱۶/۸ درصد (یا ۱۹ مصوبه) به زیر بخش ۳-۳ اختصاص یافته است. این در حالی است که زیربخش‌های ۳-۳ و ۳-۵ همچون دوره‌های اول و دوم کمتر مورد توجه قرار گرفته‌اند. به عبارتی در این حوزه عمده مصوبات به بخش مساعدت‌های مالی و بخش تصویب نرخ خدمات و عوارض شهری اختصاص داشته است.

جدول ۷. ارزیابی مصوبات شورای شهر در دوره سوم و نسبت توزیع آن در حوزه‌های سه گانه

تاریخ	نمونه مصوبات از هر یک از وظایف	عملکرد شورا در دوره سوم		کد شرح وظیفه	کد وظایف عمومی
		درصد	فراوانی		
۱۳۸۶/۱۲/۷	پاکسازی و نظافت عمومی سطح شهر بازسازی سرویسهای بهداشتی سطح شهر	۸/۳	۱۴	۱-۱	۱
۱۳۸۷/۷/۲۴	راه اندازی سازمان مینی بوسرانی	۶۲	۱۰۴	۲-۱	
۱۳۸۶/۱۰/۱۰	شناسنامه کردن درختان اشجار محدوده خدماتی شهر	۱۲	۲۰	۳-۱	
۱۳۸۷/۷/۲	تشویق متقاضیان احداث بنا در بافت فرسوده و تخفیف ۵۰٪ هزینه پروانه	۱/۷	۳	۴-۱	
۱۳۸۷/۹/۶	تشکیل کمیته ای در شهرداری جهت جلوگیری از ساخت و سازهای غیرمجاز	۱۶	۲۷	۵-۱	
		۵۵	۱۶۸	جمع	
۱۳۸۷/۸/۱	تأسیس کتابخانه در پارک شهید باقری	۳۲	۸	۱-۲	۲
۱۳۸۶/۴/۱۳	ساماندهی بساطی ها و دستفروشان در بازار روز	۳۲	۸	۲-۲	
-	-	-	-	۳-۲	
۱۳۸۷/۱۱/۲	نامگذاری میدان و معابر سطح شهر	۱۶	۴	۴-۲	
۱۳۸۸/۷/۲۷	ساماندهی بهشت بقیع	۲۰	۵	۵-۲	
		۸	۲۵	جمع	
۱۳۸۶/۲/۱۹	هزینه ۱۴ میلیون ریال جهت کمک به نیازمندان و مستندان	۴۳/۳	۴۹	۱-۳	۳
۱۳۸۷/۹/۶	افزایش هزینه های مربوط به آسفالت شکافی و آماده سازی	۲۴/۱	۲۷	۲-۳	
۱۳۸۶/۳/۵	تعیین نرخ کرایه ناوگان حمل و نقل درون شهری	۲/۶	۳	۳-۳	
۱۳۸۹/۱/۲۴	تصویب بودجه سال ۱۳۸۹ شهرداری	۱۶/۸	۱۹	۴-۳	
۱۳۸۸/۱۰/۸	فروش ۱۲ ردیف اموال منقول موجود در شهرداری	۱۳/۲	۱۵	۵-۳	
		۳۷	۱۱۳	جمع	
		۱۰۰	۳۰۶	جمع کل	

مقایسه توزیع مصوبات شورای شهر در طبقه بندی وظایف طی سه دوره

همچنان که در جدول (۸) ملاحظه می‌شود در هر سه دوره شورای شهر، حوزه عمرانی - کالبدی بیشتر مصوبات شورای شهر را به خود اختصاص داده است. گر چه در دوره دوم و سوم شورای شهر از تعداد مصوبات شورا در حوزه عمرانی - کالبدی تا حدودی کاسته شده و به حوزه اقتصادی - مالی به نسبت بیشتری افزوده شده است؛ لیکن در هر سه دوره شورای شهر به حوزه اجتماعی - فرهنگی کمتر توجه شده و متوسط مصوبات مربوط به این حوزه در مجموع سه دوره زیر ۱۰ درصد کل مصوبات بوده است. این در حالی است که حوزه اقتصادی - مالی بطور متوسط بیش از ۳۴ درصد و حوزه عمرانی - کالبدی بیش از ۵۷ درصد از مصوبات سه دوره شورای شهر کاشمر را به خود اختصاص داده‌اند.

جدول ۸. توزیع مصوبات سه دوره شورای شهر در طبقه بندی وظایف شورا

مصوبات ۴ ساله شورای سوم		مصوبات ۴ ساله شورای دوم		مصوبات ۴ ساله شورای اول		طبقه بندی وظایف شورا
درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	
۵۵	۱۶۸	۴۸٫۹	۱۷۴	۶۷٫۴	۲۲۷	حوزه عمرانی - کالبدی
۸	۲۵	۱۰٫۱	۳۶	۷٫۴	۲۵	حوزه اجتماعی - فرهنگی
۳۷	۱۱۳	۴۱	۱۴۶	۲۵٫۲	۸۵	حوزه اقتصادی - مالی
۱۰۰	۳۰۶	۱۰۰	۳۵۶	۱۰۰	۳۳۷	جمع

آزمون آنالیز واریانس برای مقایسه مصوبات ۳ دوره شورای شهر به تفکیک حوزه‌های عمرانی، اجتماعی و اقتصادی

- آزمون آنالیز واریانس در حوزه عمرانی - کالبدی

فرضیه: میانگین تعداد مصوبات حوزه عمرانی - کالبدی در سه دوره شورای شهر یکسان بوده است. به منظور آزمون فرض پژوهشی بالا فرضیه‌های آماری به صورت زیر نوشته می‌شوند:

فرض صفر: میانگین تعداد مصوبات حوزه عمرانی - کالبدی در سه دوره شورای شهر یکسان نبوده است. فرض مخالف: میانگین تعداد مصوبات حوزه عمرانی - کالبدی در سه دوره شورای شهر یکسان بوده است.

$$\left\{ \begin{array}{l} H_0 \quad \mu_1 = \mu_2 = \mu_3 \\ H_1 \quad \mu_1 \neq \mu_2 \neq \mu_3 \end{array} \right.$$

پس از تجزیه و تحلیل نتایج حاصل از بررسی مصوبات شورای شهر در سه دوره و به تفکیک حوزه عمرانی - کالبدی در هر یک از سه دوره، جدول زیر خروجی نرم افزار SPSS را به منظور انجام آزمون فرض نشان می‌دهد:

جدول ۹. آزمون تحلیل واریانس در حوزه عمرانی - کالبدی

شرح	مقدار مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	آماره F	سطح معنی داری
بین گروه‌ها	۴۳۶٫۸۰۰	۲	۲۱۸٫۴۰۰	۰٫۰۷۶	۰٫۹۲۷
درون گروه‌ها	۳۴۴۷۵٫۲۰۰	۱۲	۲۸۷۲٫۹۳۳		
کل	۳۴۹۱۲٫۰۰۰	۱۴			

در تحلیل جدول فوق باید گفت از آنجا که مقدار سطح معنی داری برابر با ۰/۹۲۷ و بیشتر از ۰/۰۵ می‌باشد، فرض صفر مبنی بر یکسان نبودن میانگین تعداد مصوبات حوزه عمرانی - کالبدی در سه دوره شورای شهر پذیرفته می‌شود. این بدان معناست که میانگین مصوبات شورای شهر در حوزه عمرانی - کالبدی در سه دوره کاری بصورت نسبتاً یکسانی بوده و تغییر محسوسی در آن‌ها دیده نمی‌شود.

- آزمون آنالیز واریانس در حوزه اجتماعی - فرهنگی

فرضیه: میانگین تعداد مصوبات حوزه اجتماعی - فرهنگی در ۳ دوره شورای شهر یکسان بوده است.

به منظور آزمون فرض پژوهشی بالا فرضیه‌های آماری به صورت زیر نوشته می‌شوند:

فرض صفر: میانگین تعداد مصوبات حوزه اجتماعی - فرهنگی در ۳ دوره شورای شهر یکسان نبوده است.

فرض مخالف: میانگین تعداد مصوبات حوزه اجتماعی - فرهنگی در ۳ دوره شورای شهر یکسان بوده است

$$\left\{ \begin{array}{l} H_0 \quad \mu_1 = \mu_2 = \mu_3 \\ H_1 \quad \mu_1 \neq \mu_2 \neq \mu_3 \end{array} \right.$$

پس از بررسی مصوبات حوزه اجتماعی - فرهنگی به سه دوره شورای شهر کاشمر، جدول زیر خروجی نرم‌افزار SPSS را به منظور انجام آزمون فرض نشان می‌دهد:

جدول ۱۰. آزمون تحلیل واریانس در حوزه اجتماعی - فرهنگی

شرح	مقدار مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	آماره F	سطح معنی داری
بین گروه‌ها	۱۶,۱۳۳	۲	۸,۰۶۷	۱/۰۲۱	۰/۳۸۹
درون گروه‌ها	۹۴,۸۰۰	۱۲	۷,۹۰۰		
کل	۱۱۰,۹۳۳	۱۴			

اینک در تحلیل جدول فوق می‌توان گفت که از آنجا که مقدار سطح معنی داری برابر با ۰/۳۸۹ و بیشتر از ۰/۰۵ می‌باشد، فرض صفر مبنی بر یکسان نبودن میانگین تعداد مصوبات حوزه اجتماعی - فرهنگی در سه دوره شورای شهر پذیرفته می‌شود. این بدان معناست که میانگین مصوبات شورای شهر در حوزه اجتماعی - فرهنگی در سه دوره کاری بصورت نسبتاً یکسانی بوده و تغییر محسوسی در آن‌ها دیده نمی‌شود.

- آزمون آنالیز واریانس در حوزه اقتصادی - مالی

به منظور آزمون فرض پژوهشی بالا فرضیه‌های آماری به صورت زیر نوشته می‌شوند:

فرض صفر: میانگین تعداد مصوبات حوزه اقتصادی - مالی در ۳ دوره شورای شهر یکسان نبوده است.

فرض مخالف: میانگین تعداد مصوبات حوزه اقتصادی - مالی در ۳ دوره شورای شهر یکسان بوده است.

$$\left\{ \begin{array}{l} H_0 \quad \mu_1 = \mu_2 = \mu_3 \\ H_1 \quad \mu_1 \neq \mu_2 \neq \mu_3 \end{array} \right.$$

اینک پس از تجزیه و تحلیل آماری مصوبات حوزه اقتصادی - مالی به تفکیک در سه دوره شورای شهر کاشمر، جدول زیر خروجی نرم افزار SPSS را به منظور انجام آزمون فرض نشان می‌دهد:

جدول ۱۱. آزمون تحلیل واریانس در حوزه اقتصادی - مالی

شرح	مقدار مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	آماره F	سطح معنی داری
بین گروه‌ها	۳۷۲,۹۳۳	۲	۱۸۶,۴۶۷	۰/۴۹۸	۰/۶۲۰
درون گروه‌ها	۴۴۹۰,۰۰۰	۱۲	۳۷۴,۱۶۷		
کل	۴۸۶۲,۹۳۳	۱۴			

نتایج حاصل از جدول فوق؛ بیانگر آن است که از آنجا که مقدار سطح معنی داری برابر با $0/498$ و بیشتر از $0/05$ می‌باشد، فرض صفر مبنی بر یکسان نبودن میانگین تعداد مصوبات حوزه اقتصادی - مالی در سه دوره شورای شهر پذیرفته می‌شود. در واقع این بدان معناست که میانگین مصوبات شورای شهر در حوزه اقتصادی - مالی در سه دوره کاری تقریباً یکسان بوده و تغییر محسوسی در آن‌ها دیده نمی‌شود.

با این وجود، چنانکه قبلاً نیز بیان گردید، در مقایسه نسبت مصوبات در هر یک از سه حوزه عمرانی، اجتماعی و اقتصادی باید گفت که تقریباً قریب به دو سوم مصوبات مربوط به حوزه عمرانی - کالبدی، حدود یک سوم مربوط به حوزه اقتصادی - مالی و تنها حدود $8/5$ درصد کل مصوبات سه دوره مربوط به حوزه اجتماعی - فرهنگی بوده است. این مهم بیانگر آن است که حوزه اجتماعی - فرهنگی به نسبت زیادی مورد بی‌مهری شورای شهر واقع شده و در حوزه اقتصادی هم گرچه گام‌هایی برداشته‌اند، لیکن دغدغه اصلی شورا، امورات عمرانی - کالبدی که نمودی بیشتر نزد شهروندان دارند، بوده است.

نتیجه گیری

در مجموع یافته‌های تحقیق بیانگر این موضوع است که شورای شهر در ایران و به تبع آن شهر کاشمر، با مسائل زیادی مواجه هستند که بر عملکرد آنها تأثیر دارد. بخشی از این عوامل، عوامل فرهنگی یا سرمایه اجتماعی است. این سرمایه در دو شکل درونی و برونی بر شوراها مؤثر است. در شکل درونی وجود سرمایه اجتماعی خود را در قالب اعتماد میان اعضای شورا نشان می‌دهد (امری که در شورای شهر کاشمر در دور دوم کمتر به چشم می‌خورد) وجود این اعتماد موجب می‌شود تا جریان تصمیم‌گیری و اجماع با هزینه کمتری صورت گیرد. در شورهایی که اعتماد درون گروهی زیادی را از خود نشان می‌دادند (همچون شورای دور سوم و تا حدودی دور اول در شهر کاشمر)، دارای کمترین تنش‌ها و بالتبع افزایش کارایی آن‌ها می‌گردد. سرمایه اجتماعی برون گروهی مؤثر بر عملکرد شورا در دو حوزه سازمان‌های دولتی و جامعه قابل تبیین است. این سرمایه، اشاره به میزان اعتمادی دارد که میان شورا با سازمان‌ها و جامعه وجود دارد. میزان بالای این اعتماد موجب می‌شود تا اعضای شورا در تعامل با سازمان‌های دولتی مؤثر بر مدیریت شهری به جریان گفتگو خوشبین بوده و سعی کنند تا تقاضای خود را از طریق پیگیری‌های محلی برطرف نمایند (البته این مورد باز هم در دور اول به دلایلی مثل عدم تثبیت جایگاه شورا و مقاومت سازمان‌های مؤثر در مدیریت شهری در شهر کاشمر چندان صدق نمی‌کند ولی در دوره‌های بعد تا حدودی بهبود یافته، به طوری که در دور سوم اعضای شورای اسلامی شهر کاشمر به یک همکاری قابل قبولی رسیده‌اند). اما میزان کم اعتماد میان اعضای شورا و مدیران محلی باعث می‌شود تا به جای راهبرد چانه زنی و گفت و گو، از راهبرد پیگیری امور از طریق مدیران و مسئولان ستادی عمل نمایند.

سرمایه اجتماعی میان اعضای شورا و جامعه از سوی دیگر موجب می‌شود تا احساس تعلق اعضای شورای شهر به اهداف خود افزایش یافته و در پیگیری تقاضای محلی تلاش بیشتری نمایند، همچنین این سرمایه بر نیاز اعضای شورا به همکاری با مردم و کوشش برای جلب مشارکت آن‌ها در برنامه‌های شورا مؤثر است. در مجموع تأثیر شورا بر توسعه شهری کاشمر اگر چه با نقاط ضعفی همراه بوده (مسائلی مانند نویا بودن شورای شهر، عدم اشراف به قوتها و ضعف‌های شهر و عدم استفاده از صاحب‌نظران و کارشناسان، عدم همکاری سایر سازمان‌های مؤثر در مدیریت شهری، جناح بندی‌های سیاسی و غیره) ولی به مرور زمان و با تثبیت جایگاه شورا، شاهد تأثیرگذاری به نسبت مثبتی در ساختار شهر کاشمر در روند کارکردی شورا از دور اول تا کنون بوده‌ایم. نتایج یافته‌ها با استفاده از آزمون تحلیل واریانس نشان می‌دهد فقدان دید راهبردی و چشم‌انداز مشخص برای تحولات شهری، در مصوبات شورای شهر نمایان است. با این وجود، در مقایسه نسبت مصوبات در هر یک از سه حوزه عمرانی، اقتصادی و اجتماعی باید گفت که تقریباً قریب به دو سوم مصوبات مربوط به حوزه عمرانی، حدود یک سوم مربوط به حوزه اقتصادی و تنها حدود $8/5$ درصد کل مصوبات سه دوره مربوط به حوزه اجتماعی بوده است. این مهم بیانگر آن است که حوزه اجتماعی به نسبت زیادی مورد بی‌مهری شورای شهر واقع شده و در حوزه اقتصادی هم گرچه گام‌هایی برداشته‌اند، لیکن دغدغه اصلی شورا، امورات عمرانی که نمودی بیشتر نزد شهروندان دارند، بوده است.

References

- AE Telling., & Duxbury, R. (1999). *Planning Law and Procedure London*. Dublin, Edinburgh, Butter Worths.
- Alawi Matin, Y., Dadjuyan, A.R., & Nezhadirani, F. (2009). Evaluation of Tabriz's Council Performance and Its Role in the Components of Municipal Projects, Case Study: Tabriz Municipality Development Projects. *The journal of Productivity management*, (3) 10. (In Persian)
- Amanpour, S.H., Nabiollah, Atash Afrouz, N., & Farahmand, Q. (2015). Review and analysis of council performance in urban management (Case study: Izeh city). *Urban Planning and Research*, (6) 22. 105- 110. (In Persian)
- Besharati Far, S. (2004). *Presentation of Optimal Management Pattern of Yasuj Municipality*. Supervisor: Ziyari, Keramatollah, Yazd University. Master's thesis, Department of Geography and Urban Planning. (In Persian)
- Corry, D., & Stoker, G. (2002). *New Localism: refashioning the centre-local relationship*. London: NLGN: www.nlgn.org.uk Rush, Michael.
- Dollery, B. E., & Robotti, L. (2009). (Ed.). *The Theory and Practice of Local Government Reform*. Edward Elgar Publishing.
- Gani, A., & Duncan, R. (2007). Measuring Good Governance Using Time Series. *Journal Of The Asia Pasific Economy*, (12) 3, 367- 385.
- Habibi, A.B. (2002). *Review of the Performance of the First Islamic Council of Tehran*. Master's Thesis, Tehran University. (In Persian)
- Haque, A. U. (2012). *Theoretical Perspective of Local Government - Literature Review*. Retrieved from <http://mpira.ub.uni-muenchen.de/45868/23/7/2013>
- Hashemi, H., Aghayi, M., Azizi, H., & Salari, M. (2005). *Geography of Kashmar*, Zarih Aftab Publication, Mashhad. (In Persian)
- Iran Statistical Center. (2011). *The First Results of the Population and Housing Census*. (In Persian)
- Ja'fari, A. (1995). *Identification of Iran's Natural Geography*. Gitashnasi Publication. (In Persian)
- Lago-Peñas, S., & Martinez-Vazquez, J. (2013). (Ed.). *The Challenge of Local Government Size: Theoretical Perspectives*. International Experience and Policy Reform (Studies in Fiscal Federalism and State-Local
- McConnell, A. (2004). *Scottish Local Government*. Edinburgh University Press Ltd.
- Papzan, A.H., & Ali Beigi, A. H. (2006). Analysis of Villagers' Expectations in Kermanshah County from the Village Council. *Journal of Village and Development*, (9) 4. (In Persian)
- Saeidnia, A. (2003). *Urban Management*. Tehran: Organization of Municipalities Publications. (In Persian)
- Saleki, M. (2004). *Evaluation of the Effectiveness of Kermanshah City Council*. Master's Thesis, Allameh Tabatabaei University, School of Accounting and Management, Tehran. (In Persian)
- Shah, A., & Shah, S. (2006). *The New Vision of Local Governance and the Evolving Roles of Local Governments*. In A. Shah (ed.) *Local Governance in Developing Countries*, The International Bank for Reconstruction and Development, Washington D.C., World Bank Publications .
- Shirkhani, A. (2001). Council system in the political thought of Ayatollah Taleghani. *Journal of Political Sciences*, No. 14. (In Persian)
- Soleimani, M. (2003). *Urban Management in Iran with Emphasis on City Council*.
- Stewart, K. (2006). Designing good urban governance indicators: The importance of citizen participation and its evaluation in Greater Vancouver. *Cities*, (23) 3, 196-204
- United Cities and Local Governments (UCLG). (2008). *Decentralization and Local Democracy in the World: First Global Report by United Cities and Local Governments*, Washington D.C., World Bank Publications.

Zamani, M. (2001). *Introduction to the National Islamic Councils*, Tehran: Farnaz Publish. (In Persian)

How to cite this article:

Ebrahimzadeh, I., Asadian, M., Tabasi, T. & Yari Gholi, V. (2019). Comparative evaluation of city islamic council approvals in different areas of the cities (Case study: Kashmar). *Journal of Studies of Human Settlements Planning*, 13(4), 857-872. http://jshsp.iaurasht.ac.ir/article_664031_en.html

Comparative evaluation of City Islamic Council Approvals in different Areas of the Cities (Case Study: Kashmar)

Issa Ebrahimzadeh

Associate Professor, Geography & Urban Planning, University of Sistan and Baluchestan, Zahedan, Iran

Morteza Asadian

M.A. in Geography and Urban Planning University of Sistan and Baluchestan, Zahedan, Iran

Ali vaez Tabasi*

M.A. in Geography and Rural Planning University of Sistan and Baluchestan, Zahedan, Iran

Vahid Yari Gholi

Ph.D. Candidate in Geography and Urban Planning, University of Zanjan, Zanjan, Iran

Received: 17/01/2016

Accepted: 17/03/2019

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Councils are the tools of civil society that after the victory of the glorious Islamic Revolution, with regard to the emphasis and innocents Holy Quran and also due to the necessity of implementing decentralization and local organizations, their formation was considered and by assigning some principles of the constitution after a few years hiatus, in 1377, the first period of the Council elections was held across the country. Weaknesses in the management of municipalities and municipal organizational structure that led to mundane actions superstructure and the expansion of infrastructure in the areas of social, economic and physical withdrawn. So should be paid to developments of the urban management and the management of technical knowledge and developments and important role that today is their job and their duty is equipped. One of the major tasks of the city council to investigate and identify gaps, needs Failure of social, cultural and educational, health, economic prosperity and preparing plans and corrective suggestions and a solution electorate applications in these fields, to plan and present it to the authorities and supervising the implementation of the relevant resolutions adopted by the Council in the municipal building designs and other services available on the monitoring organizations not to interfere with the ordinary course of affairs. In order to fulfill this task, it is necessary to effect various decisions of municipal councils in different areas to be evaluated.

Methodology

Comparative analysis is used to characterize and explain the similarities and differences between the conditions or consequences in great social units Scale. The research method is analytical - descriptive and quantitative analysis and substantive decisions of the City Council in three periods of activity were evaluated using analysis of variance.

Results and Discussion

In all three rounds of the City Council, Development area _ City Council to allocate more physical data. And the average approved a total of three courses in this area has been below 10 percent of total approvals. However, the economic sphere - Financial, on average, more than 34

*Corresponding Author:

Email: alivaez921@gmail.com

percent and Development area - more than 57 percent of approvals physical Kashmar City Council to have the three periods.

In analyzing the variance analysis in the field of physical constructional- have said since the amount sig is equal to 0/927 and more than 0/05, the same null hypothesis that the mean number of approvals in the field of physical constructional- three City Council will be accepted. This means that on average the decisions of the City Council in the field of physical constructional- three fairly equal and distinct changes in their career cannot be seen.

In the field of socio-cultural analysis of variance analysis table can be said that since the amount sig equal to 0/ 389 and is more than 0/05, the same null hypothesis that the mean number of approvals socio-cultural sphere in three Council cities will be accepted. This means that on average the decisions of the City Council in the field of socio-cultural sphere in three relatively equal and distinct changes in their career cannot be seen.

The results of the analysis of variance in economic financial, suggesting that sig since the amount equal to 0/498 and is more than 0/05, the same null hypothesis that the mean number of approvals economic-financial sphere in three city council will be accepted.

Conclusion

Overall, the findings suggest that the City Council of the city of Kashmar in Iran and as a result is faced with many issues that have an impact on their performance. Some of these factors are cultural factors and social capital. The capital of the council is effective in two forms: internal and external. In the inner transformation of social capital in the form of trust among its members shows Which the City Council Kashmar in the second round, however, there is less confidence makes the decision-making process and consensus achieved at lower cost. In their councils showed a lot of trust within the group (and to some extent as the third round of the first round in the city of Kashmar), has the least stress and enhance their efficiency.

In comparison approvals in each of the three areas of civil, economic and social, nearly $\frac{2}{3}$ approvals related to the field of development - physical, approximately $\frac{1}{3}$ of the economic - Financial and only about 5.8% of the total three resolutions related to the social - cultural. This indicates that the social - cultural neglected to a large proportion of the city council and in the economic domain, although steps have been taken, but the main concern of the Council of Civil is Sector development - physical that are of interest to most citizens.

Keywords: Islamic council Approvals, Development function, cultural function, Economical function, Kashmar